

GLEDALIŠČE CELJE 夹

**Florian
Zeller
LAŽ**

70. SEZONA SEZONA 2020/21
WWW.SLG-CE.SI

**Slovensko ljudsko
gledališče Celje**

upravnica
MAG. TINA KOSI

svetovalec upravnice
DR. BORUT SMREKAR

dramaturginji
TATJANA DOMA
ALJA PREDAN

lektor
JOŽE VOLK

tehnični vodja
MIHA PEPERKO

vodja programa
JERNEJA VOLFAND

telefon
+386 (0)3 4264 214

telefaks
+386 (0)3 4264 206

e-naslov
jerneja.volfand@slg-ce.si

vodja marketinga
in odnosov z javnostmi
MAG. BARBARA PETROVIČ

telefon
+386 (0)3 4264 205
+386 (0)51 651 821

e-naslov
barbara.petrovic@slg-ce.si

koordinatorka in organizatorka
kulturnega programa
URŠKA VOUK

telefon
+386 (0)31 670 957

e-naslov
urska.vouk@slg-ce.si

blagajna

informatorka-organizatorka
URŠKA ZIMŠEK

strokovna
administrativna delavka
JERICA VITEZ

telefon
+386 (0)3 4264 208

e-naslov
blagajna@slg-ce.si

Blagajna je odprta
vsak delavnik od 9.00 do 12.00
in od 15.00 do 18.00 ter
uro pred začetkom predstav.

tajništvo

vodja uprave
LEA TOMAN

telefon
+386 (0)3 4264 202

telefaks
+386 (0)3 4264 220

centrala
+386 (0)3 4264 200

e-naslov
tajnistvo@slg-ce.si

Ustanovitelj gledališča
je Mestna občina Celje.

Program finančno omogoča
Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije.

svet Gledališča Celje
MAG. ALENKA OBRUL
ZLATKA ŠOŠTERIČ
ERIK SAFRAN (predsednik)
PRIMOŽ POGELŠEK
(namestnik predsednika)
MANJA VADLA

strokovni svet Gledališča Celje
SIMON MLAKAR (predsednik)
MAG. MILENA ČEKO PUNGARTNIK
MOJCA MAJCEN
DR. ANTON ŠEPETAVC
UROŠ GORJANC
ANDREJ MURENC

www.slg-ce.si

Gledališče Celje

sezona 2020/21

Zasedba	4
Alja Predan Ima laž kratke ali dolge noge?	10
Nagrada	26
In memoriam Janez Bermež	28
Pripravljamo	50
Zasedba in vsebina predstave v angleščini	52

Florian Zeller

LAŽ

Le Mensonge

komedija
prva slovenska uprizoritev
premieri
29. septembra in 2. oktobra 2020

prevajalka in lektorica
ŽIVA ČEBULJ

režiser
JERNEJ KOBAL

dramaturginja
ALJA PREDAN

scenograf
DORIAN ŠILEC PETEK

kostumografka
TINA BONČA

avtor glasbe
MIHA PETRIC

oblikovalci svetlobe
JUŠ A. ZIDAR
UROŠ GORJANC
JERNEJ KOBAL

avtor scenske ilustracije
JURE BRGLEZ

asistent scenografa
JUŠ A. ZIDAR

igrajo

Paul
ALJOŠA KOLTAK/
ANDREJ MURENC

Alice
TANJA POTOČNIK/
MANCA OGOREVC

Michel
RASTKO KROŠL/
DAMJAN M. TRBOVC

Laurence
MAŠA GROŠELJ k.g./
BARBARA MEDVEŠČEK

vodja predstave in šepetalka
BREDA DEKLEVA

lučni mojster
UROŠ GORJANC

tonski mojster
DRAGO RADAKOVIČ

rekviziter
ROMAN GRDINA

dežurni tehnike
DANI LES

oblikovalki maske
MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

garderoberki
MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

odrski mojster
GREGOR PRAH

pomočnik tehničnega vodja
RAJNHOLD JELEN

tehnični vodja
MIHA PEPERKO



Manca Ogorevc, Damjan M. Trbovc, Barbara Medvešček, Andrej Murenc

6

GLEDALIŠČE CELJE

7

LAŽ



Tanja Potočnik, Aljoša Koltak



Manca Ogorevc, Andrej Murenc

Ima laž kratke ali dolge noge?

Alja Predan

Urbanost

Florian Zeller je Parižan. Vse življenje piše kot meščan in o meščanih. Njegova dramatika je izrazito urbana.

Vstopa v srednjo generacijo, star je enainštirideset let. Piše o ljudeh svoje ali nekoliko starejše generacije.

Piše posamično o družinskih članih, te igre imajo naslove *Oče*, *Mati*, *Sin*, in rad piše tudi o zakonskem življenju. A teh iger ni naslovil, denimo, *Par*, *Žena* ali *Sopro*, temveč, pomenljivo?, *Resnica* in *Laž*. Komediji *Resnica* in *Laž* sta si kot konkavno-konveksen par.

Resnico smo imeli priložnost videti pred dvema letoma na Dnevih komedije v izvedbi SSG Trst. Ta komedija se navdihuje pri francoski vodvilski dobro narejeni igri, saj je izrazito situacijska, obenem pa tudi konverzacijska. Para se v njej zapletata v zrcalno igro prikritih resnic in odkritih laži, da bi uspešno prebrodila nezvestobo v trikotniku, kjer sta mož in ljubimec iste ženske tudi najboljša prijatelja. In se sprašuje, ali je treba vedno govoriti le resnico? Ali se je bolje kdaj pa kdaj zateči v laž, da bi srečno prišli skozi zapleteni labirint partnerskih odnosov?

In prav enaki vprašanji si postavlja avtor v naši komediji *Laž*, kasnejši družici zgodnejše *Resnice*. Michel in Laurence prihajata na večerjo k prijateljema Paulu in Alice. Toda Alice je prav tisto popoldne videla Michela, kako se poljublja z žensko, ki ni bila njegova žena, zaradi česar je zdaj

v dvomih, ali naj to ženi razkrije ali ne. Paul je mnenja, da se je boljše narediti »francoza«, Alice pa ni tako zelo prepričana. Po zakonskem prepiru je nazadnje pod drobnogled postavljen njun lastni odnos, in na vprašanje,

Relativnost resnice, neločljivost stvarnosti in iluzije, fikcija in fakt, lažne novice, postfaktični svet – pojmi, ki nam utirjajo in usmerjajo življenje.

kdo koga ščiti in zakaj, je vse težje odgovoriti. In znova se dramskim osebam in nam zastavi vprašanje: Je treba vedno govoriti le resnico? Ali se je bolje kdaj pa kdaj zateči v laž, da bi srečno prišli skozi zapleteni labirint partnerskih odnosov?

Resnica

Resnica je nasprotje od laži in je pojem, s katerim se prislovično ukvarja vsak filozof od antike do danes. Po eni od definicij pomeni ujemanje izjave z dejstvi oziroma z realnostjo. Vendar pa ni enotne definicije resnice, s katero bi se strinjala večina filozofov. Obstaja torej več teorij resnice, danes vse glasneje govorimo tudi o poresničnosti (post-truth) kot o fenomenu med resnico in lažjo, ki utegne usodno vplivati na prihodnje življenje našega planeta. In če že sama filozofija detronizira resnico s prestola absolutnega, je povsem logično



Andrej Murenc

in naravno, da se z resnico na podoben način spopadata tudi zgodovina in umetnost.

V dramatiki se s preizpraševanjem o pojmih resnice in laži srečujemo tako rekoč ves čas. Molière se je v *Ljudomrzniku* pred dvesto petdesetimi leti spraševal enako, kot se danes sprašuje njegov mlajši kolega Zeller: je res pametno vsakomur vse povedati v obraz ali je pametneje stvari skriti pod tančico sprenevedanja. In že takrat se je izkazalo, da pariški salon (in svet sploh) ljubi slednje in da je Alcest kot zastopnik absolutne resnice obsojen na izgon.

In kaj sploh je resnica? Je resnica tisto, kar nekdo trdi, da je resnica, ali je resnica tisto, kar trdi nekdo drug, da je resnica? Tudi Pirandello v igri *Kaj je resnica?* problematizira to dilemo. Skrivnostno zasebno življenje novega državnega uradnika v mestu vzbudi sumničenje, ki prerase v obsedeno željo po razkritju resnice. Kljub silnemu angažmaju salonske družbe, da bi se dokopala do spoznanja resnice, se znova in znova vrača dvom, kdo ima prav, komu verjeti, čigavi argumenti so bolj prepričljivi. Relativnost resnice, perverznost človeške identitete, neločljivost stvarnosti in iluzije, fikcija in dejstvo, lažne novice, postfaktični svet – pojmi, ki nam utirjajo in usmerjajo življenje.

In če si v spomin priključimo še en arhetipski primer umetniškega dela, ki se sprašuje o resnici in se nemara še najbolj približa

vse bolj prevladujočim tendencam o relativnosti resnice, potem nikakor ne moremo mimo novele *V hosti* japonskega pisatelja Ryūnosukeja Akutagawe (1892–1927), po kateri

Pod fasado srečnih zakonov se marsikdaj skrivajo nesrečne usode, kompromisi, zakonolomi, prevare.

je Akira Kurosawa posnel legendarni film *Rašomon*. Preprosta pripoved o samuraju in njegovi lepi ženi, ki ju v gozdu napade razbojnik, posili ženo, samuraja pa ubije, je bila na Japonskem že dolgo znana. Akutagawa ji je s paleto pripovedovalcev, ki so bili bodisi udeleženci, očitvidci bodisi pričje dogodka, dodal novo dimenzijo. Vsak od njih zgodbo interpretira dovolj drugače, da se bralcu objektivna resnica vselej izmuzne, edina resničnost je v mozaiku subjektivnih zaznav. Tako se vedno znova potrjuje, da je tisto, kar imenujemo resnica, zgolj subjektivna zaznava dogodkov, povsem odvisna od razumevanja in perspektive opazovalca.

Naši *Laži* je nemara še najbližje italijanski film *Popolni tujci*, saj o resnici in laži govori med enakimi ali podobnimi ljudmi. Prijatelji na skupni večerji se strinjajo, da med njimi ni skrivnosti. Odločijo se, da bodo v dokaz vse klice, SMS-e in MMS-e na svojih mobilnih

telefonih, ki bodo prihajali med večerjo, delili z vsemi zbranimi. Sprva so reakcije zabavne, a lahkotnost počasi tone v nelagodje. Skrivnosti, ki bi morale ostati v majhnih glavah pametnih telefonov, spremenijo slike o zakoncih, partnerjih, ljubicah in prijateljih. Florian Zeller je v intervjuju za naš gledališki list k uprizoritvi Oče izjavil: »Rad imam umetnost, ki postavlja resničnost pod vprašaj, ki nas spodbudi, da podvomimo v svoje dojetanje ... Če gledalec sam začne dvomiti o tem, kaj je res in kaj ne, da se čuti ujetega v nekakšnem labirintu, od koder bi hotel pobegniti.«¹

Laž

Tudi v *Laži* si vprašanja o resnici in laži ne postavlja s filozofsko resnobo, v bistvu se bolj ali manj frivolno poigrava z njim. Vendar nam skozi prosojno mrežo pregovornih resnic in nepredvidljivih obratov lahkotno in kakor mimogrede vsadi črva dvomljivca in nas subtilno primora, da začnemo razmišljati o stvareh, ki se sicer zdijo samoumevne. Seznanani nas s štirimi dobro stoječimi meščani, zaposlenimi ali samozaposlenimi v družbenih suprastrukturah. Alice je pred predstavitev pomembnega projekta, na katerem je delala več tednov. Lahko je oblikovalka ali arhitektka, nemara znanstvenica. Paul je očitno »freelancer«, slikar, arhitekt, pisatelj, nekdo, ki mu jutrajni treba v službo. Za Michela izvemo, da je založnik in menda slab pisatelj,

Laurence pa dela v neki agenciji. Oglaševalski, avtorski ...? Stari so med štirideset in petdeset let, za njimi je dvajset let zakona. Torej so približno avtorjevih let. Oba para sta očitno zagovornika postulata DINK – *double income no kids*, na katerega so prisegale generacije v 80. letih prejšnjega stoletja. To so solidno stoječi ljudje, ki se spoznajo na vino, se vabijo na večerje, hodijo na službena potovanja ... Živijo v spodobnih stanovanjih, so tipični predstavniki dobro stoječega srednjega razreda. Po drugi strani pa so po medsebojnih razmerjih tudi tipični predstavniki povprečnih zakonskih parov ne glede na družbeni status. Dinamika odnosov v času trajanja nekega zakona je zanimiva. Psihoterapevt Zoran Milivojević pravi, da »so bogati tisti, ki so se začeli spraševati o tem, kaj pomeni kakovostno življenje. Odgovor so našli v dobrem počutju. Ko pa človeku postanejo lastni občutki najpomembnejši, začne bežati od neprijetnega in skuša kar najbolj uživati. Ljubezen je postala pot do užitkov.«² Pod fasado srečnih zakonov se marsikdaj skrivajo nesrečne usode, kompromisi, zakonomi, prevare, žal vse več tudi nasilje in incest. Zeller pogleda pod povrhnjico privida. A ko se odlepi prva plast, se za njo začnejo luščiti še druge.

¹ Gledališki list Oče, letnik 68, sezona 2018/19, št. 2, str. 10.

² <https://odnos.org/razkritje-partnerske-prevare/>



Rastko Krošl, Maša Grošelj, Aljoša Koltak



Manca Ogorevc, Andrej Murenc

Prevara ni le ena, prevar je nešteto. Laž ni le ena, laži so vsepovprek. »V številnih primerih afera oziroma nezvestoba ni nikoli odkrita. Tisti, ki je varal, tega ne želi razkriti partnerju. Pogosto je razlog v tem, da partnerja ne želi prizadeti, misli, da lahko

Če bi vsi drug drugemu povedali resnico, noben par na svetu ne bi bil več skupaj.

kadarkoli prekine, sram ga je njegove šibkosti, zdi se mu, da je varanje nekaj, kar večina počne tu in tam ...«³

In res: tudi pri naših štirih junakih nas pod črto sploh ne zanima, kdo koga vara in s kom. Pomembno je, kdo smo kot ljudje, kakšna načela zagovarjamo, v kaj verjamemo. Kot se izkaže, nihče med njimi ne govori resnice, vsi lažejo, vsi varajo. Laž je maska na srečnih obrazih lepih ljudi. A po drugi strani ima Paul tudi prav, ko pravi: *Če bi vsi drug drugemu povedali resnico, noben par na svetu ne bi bil več skupaj.* »Rajši imam umetnost, ki vas postavlja pred dvom. Zame je gledališče prostor vprašanj in ne odgovorov,« pravi avtor.⁴

Konec koncev sploh ni več pomembno, kaj je resnica in kaj

je interpretacija oziroma laž. V vsakem trenutku smo prepričani, da vsak z vsem svojim bitjem zastopa svoje stališče, ki je edina resnica. V vsakem trenutku verjamemo tistemu, ki govori, in temu, kar govori. In govor oziroma beseda je v naši igri najpomembnejša. *Laž* namreč ni situacijska komedija. Prizori so statični, dejanja v bistvu ni. Vse se zgodi na ravni besede. Beseda je motor. Poganja kolesje naprej. Konverzacija žene, upočasnjuje, zastranjuje, lahko tudi ustavi dejanje. Zato je zelo pomembno, kako govorimo. Sproščeno, prepričljivo, naravno, kajti gledalec do konca ne sme niti pomisliti, da izjavljalec ne govori resnice. Če se zgodi to, pade suspenz in z njim celoten dramski naboj. Igra je pravzaprav past za publiko. Če jo predstava odkriva tako, kot se odkriva samotnemu bralcu, potem se bo publika na koncu res znašla v labirintu vprašanj o tem, kaj je resnica in kaj laž. Pa ne le v dramski igri, temveč v življenju sploh. Ko se v svetu lažnih novic pojma resnice in laži vse bolj relativizirata in postajata v bistvu stvar interpretacije in trenutne konstelacije, se sami radi nagnemo k resnici kot absolutnemu. Saj je relativiziranje resnice v bistvu legaliziranje laži. Ko pa je relativnost resnice včasih koristna nam samim, se zatečemo k misli, da jo je v imenu plemenitih čustev ali koristi vredno tudi kdaj zatajiti. Na koncu pridemo do tega, da je resnica včasih bolj subjektivna kot objektivna kategorija.

³ Idem.

⁴ Gledališki list *Oče*, letnik 68, sezona 2018/19, št. 2, str. 11.

A mimo vsega umnega razpredanja in kvazifilozofiranja je Zellerjeva *Laž* duhovita, tekoča, mestoma zelo smešna, vsakdanja komedija o zakonskih prevarah. Smešenje zakonoloma je večna komedijska tema, očitno je, da je varanje, pogledano z distance, nekaj smešnega, če ga ubesedujemo od blizu in zares, pa nekaj melodramatičnega in niti najmanj usodnega. To vsekakor velja za umetnost, v življenju najbrž ni tako. Se bo treba pozanimati pri kom, ki vara, in pri nekom, ki je prevaran. In to navzkriž, pri moških in ženskih različicah. Ali še bolje: kar pri samem sebi.



Tanja Potočnik



Manca Ogorevc, Damjan M. Trbovc, Barbara Medvešček

20

GLEDALIŠČE CELJE



Aljoša Koltak, Tanja Potočnik

21

LAŽ



Manca Ogorevc

22

GLEDALIŠČE CELJE



Aljoša Koltak

23

LAŽ



Tanja Potočnik, Rastko Krošl, Maša Grošelj, Aljoša Koltak

24

GLEDALIŠČE CELJE

25

LAŽ

ŽIVA SELAN

Večerova nagrada

nagrada za igralske dosežke v sezoni 2019/20 za vloge stare in mlade Aliide Truu v *Očiščenju* in za vlogo Heidi v *Heidi*

Večerovo nagrado je podelila žirija v sestavi Petra Vidali in Janez Lapajne (člana) ter Silva Čušin (predsednica).

Živa Selan je bila v pretekli gledališki sezoni v Gledališču Celje brez dvoma to, za kar obstaja izraz *nosilka repertoarja*. Za tako mlado igralko je že to precedens, vseeno pa žirije niso zanimale kvantitativne razsežnosti vlog, temveč dimenzije, ki jim jih je dala igralka.

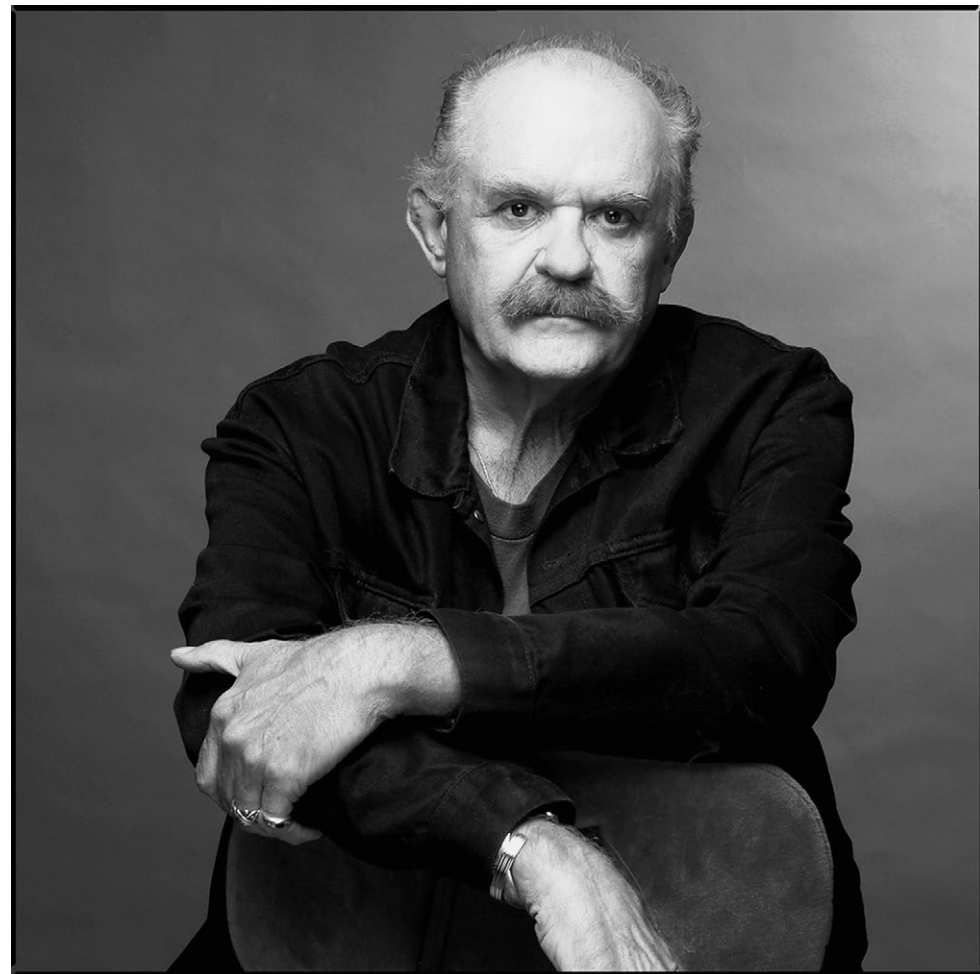
V uprizoritvi *Očiščenje* Živa Selan ne igra samo glavne vloge, ampak tako rekoč dve glavni vloge, protagonistko v dveh starostnih obdobjih (okoli 20 in okoli 70 let). Njene transformacije so domala kodificirane, vsakič naznačene z istimi elementi, do potankosti naštudirana starosti primerna koreografija in mimika je eno od gonil uprizoritve. Živa Selan ne popusti niti za trenutek, z izjemno disciplino vzdržuje strogo uprizoritveno formo, hkrati pa jo s posebno sugestivnostjo presega.

Popolno nasprotje vlog v *Očiščenju* je njena *Heidi*. Čeprav se zdi, da je deklška radoživost Živina naravna igralska lega, se pri ustvarjanju ni zanašala zgolj na fizične predispozicije in nesporni talent, temveč

je vlogo izdelala tako trdno kot v *Očiščenju*. Ob sijajnem vložku cele ekipe ustvarjalcev je zaslužna za razigrano in polno gledališko doživetje za mlade in stare, ki s svojo nalezljivo lucidnostjo presega okvir odrskih predstav za otroke.



**IN MEMORIAM
JANEZ BERMEŽ**





Vjeran Zuppa
TOSCA

na fotografiji
Janez Bermež, Milena Zupančič

GLEDALIŠČE CELJE

Tvoj čas je bil čudovit!

Stopil si na oder in zgrabil »bika za roge«, kot bi rekel najin prijatelj Furči in s svojo energijo, znanjem pa od boga danim talentom krmaril od vloge do vloge in v ustvarjalnih mukah užival do konca. Bila sva partnerja na odru v vseh mogočih oblikah in vsebinah. V velikih, včasih tudi nemogočih predstavah. Bil si raziskovalec v nešteti svetovih in dušah svojih likov, velikih in malih ljudi. Vidim te, kako se nečimrno ogleduješ v novem kostumu in me sprašuješ: »A sem v redu?« Toliko topline je bilo v tvojem glasu, saj sva bila na isti galeji.

Najin čas je bil čudovit!

Spominjam se voženj ponoči z gostovanja, ko smo se tako smejali, da je voznik avtobusa s strahom pogledoval v vzvratno ogledalo, če se ni komu »utrvalo«. Pa ko sva se sama sprehajala po končani dopoldanski predstavi, čakajoč večerno, pa po uro in več nisva spregovorila besede. Ni bilo treba. Pa kako sem te včasih imela »poln kufer«, ker se nisem strinjala s tabo v kakšni strastni debati in te imela vseeno tako zelo rada.

Bil si moj prijatelj!

Ej, Bučko, počakaj me tam nekje ...

— Anica

IGRALSKI KOLOS NAŠEGA GLEDALIŠČA

Alja Predan

Janez Bermež se je rodil 18. avgusta 1935 na Vrhniki. Študiral je na Akademiji za igralsko umetnost v Ljubljani v letniku Mire Danilove. Študij je absolviral z vlogo Andreja v Brnčičevi igri *Med štirimi stenami* leta 1962. Še isto leto se je zaposlil v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, kjer je ostal do upokojitve v sezoni 1999/2000. Dolga leta je bil nosilec repertoarja in steber našega gledališča. Ustvaril je skoraj 160 vlog, pomemben pečat pa je pustil tudi v slovenskem filmu in na televiziji. Slovel je po prefinjeni, študiozni in intuitivno poglobljeni igri.

Bil je dobitnik najpomembnejše gledališke nagrade Borštnikov prstan, ob tem pa še prejemnik nagrade Prešernovega sklada, dveh Borštnikovih nagrad, nagrade sklada Staneta Severja in številnih drugih.

Janez Bermež v svoji dolgotletni karieri ni močno zaznamoval le Slovenskega ljudskega gledališča Celje, temveč celoten slovenski gledališki prostor. Preigral je tako

rekoč ves najpomembnejši dramski repertoar, tako iz domače kakor tudi iz tuje klasične in sodobne dramatike. Redko najdemo igralca, ki bi na svoji koži skusil tako rekoč vse: od Kreona, Glasnika in Teiresiasa, mimo Leara in cele vrste Molièrovih junakov, Sganarella, Doranta, Klitandra, pa vseh treh osrednjih moških pri Čehovu, Trigorina, Veršinina in Astrova, do Brechotvega Mattija, Millerjevega Proctorja, Shafferjevega Salierija in cele plejade Ibsenovih likov, Hovstada, dr. Wangla, Solnessa, pastorja Mandersa, Anouilhove, Weissove junake, pa znamenitega Valmonta v *Eksploziji spomina* Heinerja Millerja in še vrste drugih. Vsekakor pa je bil eden redkih, ki je preigral tako rekoč celotnega Cankarja: Maksa v *Kralju na Betajnovi*, Ščuko in dr. Grozda v komediji *Za narodov blagor*, dr. Mlakarja v *Romantičnih dušah*, Nadučitelja in Župnika v *Hlapcih*, Dacarja v *Pohujšanju* in Poljanca v *Lepi Vidi*. Ob vsem naštetem je bil tudi neverjeten komik, smisel za humor je znal

izražati pretanjeno in sofisticirano, daleč od sprenevedavega burkaštva in koketiranja s cenenostjo zavoljo pridobivanja naklonjenosti občinstva.

Jernej Novak je v utemeljitvi za Borštnikov prstan med drugim zapisal:

Janez Bermež je izjemen govorac, po sodbi strokovnjakov, gledaliških lektorjev najboljši med slovenskimi igralci. Njegov glas je sonoričen, govorica razkošno modulirana, izreka natančna. Kljub značilni intonaciji ni nikoli stereotipen, vedno je prefinjen v izrazu, pa naj izreka grobost ali liričnost. Sledi strukturi verza, dojemljiv je za sočasnost govorjenega jezika, odprt, moderen.

Nemara se v odrskem govoru najčisteje izkristalizira značilna Bermeževa igra, zaznamovana z močno čustvenim doživljanjem materije, z instinktivnim dožemanjem, racionalnim selekcioniranjem izraznih sredstev in razumskim pristopom k oblikovanju vloge. Je igralec z močno odrsko prezenco, v sebi nosi otroško odprtost in igrivost.

Značilno zanj je, da je dobršen del svojih velikih igralskih stvaritev oblikoval kot interpret vlog, ki rastejo iz intenzivne soigre s partnerjem, soigralcem. Bermežev lik Gospoda v krstni uprizoritvi Wudlerjeve igre Perpetuum mobile je zaživel v dialogu z igralko Mijo Mencejevo. Kot hlapec Matti je brechtovsko naporno pot žilavega hlapca premeril

ob gospodarju Puntili Pavleta Jeršina. Z eruptivno čutnostjo zaznamovan Bermežev John Proctor v Millerjevem Lovu na čarovnice je svojo usodo upornika in žrtve izpovedal skupaj z igralko Jano Šmidovo. Njegov nedosegljivi Salieri v Shafferjevi igri Amadeus je blestel v soigri z Anico Kumrovo in Zvonetom Agrežem. Veliki manipulator v svetu beračev, gangsterjev in korumpirane policije Johnatan Peachum iz Brechtove Opere za tri groše se je polno izoblikoval ob Ljerki Belak. Zahtevno vlogo pastorja Mandersa v Ibsenovih Strahovih je mojstrsko razčlenil v intenzivni igri z Milado Kalezić. S Petrom Boštjančičem sta dala življenje krstni uprizoritvi Lainščkovih Samorastnežev.

Strokovna kritika je v Bermeževih odrskih stvaritvah videla igralca, ki zna ustvariti zapleteno, s protislovji zaznamovano človekovo naravo, jo izraziti z igro, ki je polna odtenkov. Priznavala mu je, da je mojster komično-tragičnega niansiranja in poudarjanja tragikomične človekove usode tako takrat, ko oblikuje like klasične komedije, kot tedaj, ko interpretira dramatiko absurda. Velike Bermeževe vloge nosijo pečat miselno izostrene in čutno do kraja izpolnjene, pretresljive igralske stvaritve.

Ob prebiranju kritik uprizoritev, v katerih je nastopal, je treba posebej poudariti, da nikjer ni mogoče zaslediti, da bi kritiki in ocenjevalci

skoparili s superlativi o Bermeževem talentu in sposobnostih. Ker je bil kar nekaj desetletij nosilec repertoarja v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, je tako rekoč v vsaki uprizoritvi nastopal kot protagonist. Za ponazoritev naj služi samo nekaj primerov, kako neverjeten vtis in pečat je Bermež pustil pri strogih presojevalcih:

Krištof Dovjak je ob premieri *Eksplozije spomina* Heinerja Millerja zapisal takole:

Odlična predstava, ena najboljših v slovenskem gledališkem prostoru in vsekakor najboljša v zadnjih petih letih v Slovenskem ljudskem gledališču Celje. Natančna, monolitna, kozmična, perverzna, interpretativno odprta, komorna in spektakulska hkrati, je oprta predvsem na igro Milade Kalezić in Janeza Bermeža, ki s svojo igro vstopata v tisto čisto območje gledališča, v katerem skorajda ni več »podoživljanja in utelešenja«.

Janez Bermež je v enem od (malo)številnih intervjujev dejal, da mu je bil še posebej pri srcu lik Hermana Celjskega, igral ga je tudi na celjskem gradu, saj mu je vloga odprla diapazon veličastnih čustvenih stanj. Ponosen je bil, da je preigral celoten Cankarjev opus, večinoma pod vodstvom Mileta Koruna; v najbolj markantnem spominu je imel vlogi dr. Grozda v komediji *Za narodov blagor* in Poljanca v *Lepi Vidi*. Za obe

je prejel Borštnikovi nagradi. Seveda pa ga je veselil tudi njegov komedijski repertoar, ljub mu je bil angleški humor, suh, pronicljiv in izjemno duhovit, ki zmerom zadene žebljico na glavico.

Jernej Novak ob znamenitem Novačanovem *Hermanu II. Celjskem* ni skoparil s superlativi:

Ključni protagonist boja s svetom in samim seboj je Herman II. Celjski, ki ga igra Janez Bermež: z močno odrsko prezenco, sonornim glasom in izvrstno dikcijo ter s sugestivno izraženo notranjo napetostjo, ki napolnjuje lik Hermana Celjskega, je predstavi oblikoval potrebno središčno točko, presečišče uprizarjanja konfliktov; njegov Herman stopnjevano izraža nepomirljiv boj med silno voljo in presihajočo močjo.

Isti kritik je ob Anouilhovi *Skušnji* zapisal:

Nasprotni pol čiste Lucille je Héro, ki zlo sprejema kot neizbežno resnico človeškega sveta. Janez Bermež ga igra z vznemirljivo zgoščenim, učinkovitim sarkazmom, z jedkim humorjem in cinično poudarjeno (samo) uničevalsko slo. Na pravih mestih zna to uničevalsko figuro demoniziranega nihilizma odpreti, izpostaviti lastno človeško ranjenost in bolečino ter jo spet prekriti z destruktivnostjo. Njegov Héro je predvsem v četrtem dejanju – v njem Bermež z vsem mojstrstvom zaigra vlogo poosebljenega zla in lucidnega poznavalca človeške

narave, ki kos za kosom trga svojo žrtev, se tik pred dokončno zmago zave svojega dejanja in nedolžne žrtve, a se te v sebi prebujene bolečine spet ne more osvoboditi drugače kot z nasilno, pollaščevalsko slo – velika igralska stvaritev. Z nezmanjšano močjo, logično, dosledno stopnjujoč Héroja kot v sebi razklanega človeka igra Bermež zadnje dejanje, v katerem zavestno izzove dvoboj ter z njim svojo gotovo smrt in mir.

Mogoče je bila ena najbolj izpostavljenih Bermeževih vlog Salieri v Shafferjevi igri *Amadeus* v režiji Dušana Mlakarja, s katerim je Bermež sodeloval v vrsti ključnih uprizoritev. Dvoboj med genialnim čudežnim dečkom in povprečnejšem Salierijem, ki v antagonistu spozna genija, ga skuša javno zatreti in ga na koncu tudi zastrupi, je Bermež odigral maestralno.

Tukaj je najprej vsestransko upodobljeni Salieri, ki ga je Janez Bermež ustvaril kot zapleteno človeško figuro, polno odtenkov od nevoščljivosti in zlobe do zavesti o lastnih hibah in v bistvu globokega nezadovoljstva z življenjem, ki ga živi, je zapisal po premieri Lojze Smasek v Večer.

Lepa Vida v Korunovi režiji sodi gotovo v sam vrh *cankariane* tega našega izjemnega režiserja. Po mnenju Andreja Inkreta je bila to »najradikalnejša, najbolj Korunova« predstava, »najostrejša in najbolj

konsekventna«. S svojo mislijo je segla »najdlje v dihotomične svetove Cankarjeve poezije«. »Z *Lepo Vido* se je Korunova gledališka misel znova zbrala okrog bistvenih vprašanj in se obenem prebila do kompleksne, izredno intenzivne predstave, ki na presenetljiv, nov način povzema in združuje najpoglavitejša režiserjeva odrska »odkritja« vse od prvega *Pohujšanja* ...« In tudi vse igralske kreacije s Poljancem na čelu so bile deležne veličastnih slavospevov in posledično tudi nagrad.

Že v naslednji sezoni 1980/81 je Mile Korun v Slovenskem ljudskem gledališču Celje postavil krstno uprizoritev Jovanovićeve igre *Prezvgoja srca (Karamazovi)*, ki je spričo občutljive tematike razburila celotno tedanje jugoslovansko gledališko in politično okolje. To je bil eden prvih poskusov razkriti osebne dileme ljudi, ki so na lastni koži skusili totalitarno delovanje državnih organov ob soočenju z informbirojem. Izrekanje za dovčerajšnjega Stalinovega idola je po razkolu s Sovjetsko zvezo marsikoga pripeljalo na Goli otok in to je bil tabu, o katerem se je v Jugoslaviji smelo samo šepetati. Jovanović je spregovoril na glas in Janez Bermež je v Korunovi postavitvi odigral protagonista Svetozarja Mitića, ki je bil deležen take usode.

Svetozarja Mitića je z vso možato zgroženostjo nad dogajanjem, v katerem se je človek znašel proti svoji volji, odigral Janez Bermež,

preprosto, neposredno, živeto in s poudarki, ki so šli v sklad s kompozicijo dogajanja, je zapisal France Vurnik v *Dnevniku* po premieri, 15.12.1980.

Ali: Med igralci velja najprej izdvojiti Janez Bermeža, ki je prepričljivo upodobil osebo Svetozarja, sestavljeno iz množice drobnih, v posamezne prizore zamejenih, a življenjsko polnih detajlov ter s tem presegel enkratno človeško usodo v smeri univerzalnega. Slavko Pezdir, *Novi tednik*, 18.12.1980.

Teh nekaj drobcev iz ogromne bere odličnih stvaritev je le skromna ponazoritev igralske moči Janeza Bermeža. Njegov opus je resnično veličasten in predstavlja enega od kolosov slovenskega igrilstva. Lahko ga postavimo ob bok vsem največjim slovenskim igralcem druge polovice dvajsetega stoletja od Severja do Šugmana. Ni bil le izjemen govorec, znal se je briljantno in poglobljeno vživeti v najbolj zapletene in psihološko turbulentne osebnosti, obenem pa je imel tudi izjemen dar za komično. Skratka, vsestranski, izjemen talent, kar je velika redkost tudi v svetovnem merilu.

Vse življenje je bil zvest Slovenskemu ljudskemu gledališču Celje, čeprav so ga mamile druge hiše, tudi to je, zlasti v današnjih časih, velika redkost. Po upokojitvi je še nekaj sezon igral na celjskem odru, dokler so mu to dopuščale moči. Ves čas je ostajal zvest obiskovalec premier

našega gledališča, s čimer je prav tako izkazoval svojo človeško širino in toplino ter obenem pripadnost in zavezanost kolektivu, ki mu je vse življenje pripadal tudi sam.

Tik pred oddajo tega spominskega krokijsa pa sem v *Mladini* naletela na obsežen članek, v katerem avtor in renesančni erudit Marcel Štefančič, jr. razkriva nenavaden podatek, do katerega se je dokopal: Janez Bermež je igral v najosebnejšem filmu Rainerja Wernerja Fassbinderja *Trinajst mesecev v letu*, česar nikoli nikomur od poklicnih kolegov ni niti omenil. Še več, po končanem snemanju mu je »Fassbinder ponudil vlogo v epski, mamutski, monumentalni televizijski seriji *Berlin-Alexanderplatz* (1980). »A sem jo moral zavrnuti.« Zakaj? »Ravno tedaj smo začeli v celjskem teatru pripravljati predstavo, v kateri sem imel glavno vlogo.« (Mladina, št. 14, 3. april 2020, str. 60) Hvaležna sem za to fascinantno razkritje, kako bi se odpeljala Bermeževa mednarodna filmska pot, če bi bil ponudbo sprejel, pa si lahko le predstavljamo. Njegovega talenta ne bi mogel spregledati nihče.

Sama sem imela čast in privilegij, da sem enkrat samkrat, na začetku svoje profesionalne poti, kot dramaturginja sodelovala z Janezom. In sicer pri *Prevzgoji srca*. Nepozaben čas, nepozaben študij, nepozaben véliki Bermež!

Dragi Bučko, zelo te pogrešamo!

GLEDALIŠČE CELJE



Bertolt Brecht, Kurt Weill
OPERA ZA TRI GROŠE

na fotografiji
Ljerka Belak, Janez Bermež, Maja Sever



Henrik Ibsen
GOSPA Z MORJA

na fotografiji
Daša Škapin, Janez Bermež, Milada Kalezić

SEZNAM VLOG IN NAGRAD

Vloge v Slovenskem ljudskem gledališču Celje

2000–2004

2004

Pripovedovalec, Pelias, Svat, Kralj, Pogrebec, Dedal
Tina Kosi METAMORFOZE,
r. Vinko Möderndorfer

2003

Katehet
Ervin Fritz MIRAKEL O SVETI NEŽI,
r. Vinko Möderndorfer

2001

Gospod Pepi
Vinko Möderndorfer PODNAJEMNIK,
r. Vinko Möderndorfer

2000

Lear
William Shakespeare KRALJ LEAR,
r. Matjaž Zupančič

1990–1999

1999

Sganarelle
Jean-Baptiste Poquelin Molière
DON JUAN ALI KAMNITA GOSTIJA,
r. Jernej Lorenci

Receptor
Matjaž Zupančič UBIJALCI MUH,
r. Mile Korun

Sir Thomas More
Robert Bolt ČLOVEK ZA VSE ČASE,
r. Franci Križaj

1998

Joža Peršin Joki
Vinko Möderndorfer VAJA ZBORA,
r. Franci Križaj

Markiz de Sade
Peter Weiss ZASLEDOVANJE
IN USMRTITEV JEANA PAULA MARATA

V UPORIZITVI IGRALSKE SKUPINE
CHARENTONSKEGA ZAVETIŠČA
PO NAVODILIH GOSPODA DE SADA,
r. Matjaž Zupančič

Brazilec

Matjaž Zupančič NEMIR, r. Mile Korun

1997

Natakar
Ray Cooney MINISTER V ŠKRIPCIH,
r. Dušan Mlakar

Alfred Doolittle

George Bernard Shaw PIGMALION,
r. Franci Križaj

Vikont Valmont

Heiner Müller EKSPLOZIJA SPOMINA,
r. Eduard Miler

1996

Edward Damson
Peter Shaffer GORGONIN DAR,
r. Mile Korun

Kellermann

Pavel Kohout PAT ALI IGRA KRALJEV,
r. Franci Križaj

1995

Héro
Jean Anouilh SKUŠNJA ALI
KAZNOVANA LJUBEZEN,
r. Dušan Mlakar

Bonaventura

Oton Župančič VERONIKA DESENIŠKA,
r. Franci Križaj

Beneški dož

William Shakespeare BENEŠKI
TRGOVEC, r. Ivica Kunčević

1994

Čepon
Jože Kranjc DETEKTIV MEGLA,
r. Franci Križaj

Babusch

Bertolt Brecht BOBNI V NOČI,
r. Mile Korun

Pastor Manders

Henrik Ibsen STRAHOVI, r. Dušan Mlakar

1993

Carl Salter
Luigi Pirandello KOT ME TI HOČEŠ,
r. Janez Pipan

Herman II. Celjski

Anton Novačan HERMAN CELJSKI,
r. Franci Križaj

1992

Argan
Jean-Baptiste Poquelin Molière
NAMIŠLJENI BOLNIK, r. Katja Pegan

Daniel

Friedrich Schiller RAZBOJNIKI,
r. Robert Raponja

1991

Polkovnik Melkett
Peter Shaffer ČRNA KOMEDIJA,
r. Vinko Möderndorfer

Genadij Panfilovič

Mihail Afanasjevič Bulgakov
ŠKRLATNI OTOK, r. Katja Pegan

Pozzo

Samuel Beckett ČAKAJOČ GODOTA,
r. Franci Križaj

1990

Župnik
Ivan Cankar HLAPCI, r. Mile Korun

Vojvoda de Richelieu

Alexandre Dumas POKVARJENEC
ALI LEPOTA IN MOČ, r. Vito Taufer

1980–1989

1989

Felipe
Andrej Hieng OSVAJALEC,
r. Vinko Möderndorfer

Albin Korže

Zdenko Kodrič VIDA VIDIM,
r. Franci Križaj

Volpone

Stefan Zweig VOLPONE, r. Franci Križaj

Nevestin oče

Federico García Lorca KRVAVA SVATBA,
r. Barbara Hieng

1988

Jonathan J. Peachum
Bertolt Brecht OPERA ZA TRI GROŠE,
r. Vinko Möderndorfer

Peter Kralj, Pavel Kralj

Tone Peršak PETER IN PAVEL,
r. Franci Križaj

General Burgoyne

George Bernard Shaw HUDIČEV
UČENEC, r. Franci Križaj

1987

Géronte, Pl. Prasetnik
Jean-Baptiste Poquelin Molière
ZGRABITE SGANARELA,
r. Vinko Möderndorfer

Starec

August Strindberg SONATA STRAHOV,
r. Dušan Mlakar

Florestan Mississippi

Friedrich Dürrenmatt ZAKON GOSPODA
MISSISSIPPIJA, r. Barbara Hieng

1986

Borci, 70
Miloš Mikeln VEČERJA V VILI P,
r. Franci Križaj

Malvolio

William Shakespeare KAR HOČETE,
r. Mile Korun

Stavbenik Halvard Solness

Henrik Ibsen STAVBENIK SOLNESS,
r. Franci Križaj

Malatesta

Jovan Hristić SAVONAROLA
IN NJEGOVI PRIJATELJI,
r. Zvone Šedlbauer

Hudabivški Vid

Feri Lainšček SAMORASTNEŽI,
r. Franci Križaj

1985

Edward Tappercoom

Christopher Fry GOSPA
NE BO ZGORELA, r. Dušan Mlakar

Dr. Anton Grozd

Ivan Cankar ZA NARODOV BLAGOR,
r. Vinko Möderndorfer

1984

Sir Jaspas Cepetin

William Wycherley PODEŽELANKA,
r. Franci Križaj

Astrov

Anton Pavlovič Čehov STRIČEK VANJA,
r. Miran Herzog

Don Salluste de Bazan

Victor Hugo RUY BLAS, r. Andrej Hieng

J. V. Perina

Václav Havel OBVESTILO, r. Franci Križaj

1983

Škofov tajnik

Denis Poniž ŠKOF TOMAŽ HREN,
r. Franci Križaj

Mejak

Miloš Mikeln MOR. POL. KVALIF.
TOV. GUBCA, r. Franci Križaj,
koproducent Cankarjev dom

Kir Panajotis

Goran Stefanovski LET NA MESTU,
r. Mile Korun

Lenart Uranič Puhšperger

Alenka Goljevšček SREČANJE
NA OSOJAH, r. Meta Hočever

1982

Antonio Salieri

Peter Shaffer AMADEUS, r. Dušan Mlakar

Jakobov gospodar

Milan Kundera JAKOB IN NJEGOV
GOSPODAR, r. Franci Križaj

Dr. Wangel

Henrik Ibsen GOSPA Z MORJA,
r. Albert Kos

1981

Dorant

Jean-Baptiste Poquelin Molière
ŽLAHTNI MEŠČAN, r. Franci Križaj

Bartolič

Milan Kleč POLKA, r. Franci Križaj

Prvi igralec, Duh, Stotnik

William Shakespeare HAMLET,
r. Vida Ognjenović

1980

Svetozar Mitić

Dušan Jovanović PREVZGOJA SRCA,
r. Mile Korun

Teiresias

Euripides BAKHANTKE, r. Franci Križaj

Alfi

Borivoj Wudler ODPRITE VRATA,
OSKAR PRIHAJA, r. Dušan Mlakar

Boyet

William Shakespeare LJUBEZNI TRUD
ZAMAN, r. Franci Križaj

Tonač

Pavel Lužan RDEČI MLIN, r. Mario Uršič

1970–1979

1979

Lord Herington

PLAY LINHART 1780–1789,
r. Franci Križaj

Poljanec

Ivan Cankar LEPA VIDA, r. Mile Korun

Minister Kima

Janez Žmavc PAVLIHA IN MALO ČEZ
LES, r. Dušan Mlakar

Mojster Arden

MOJSTER ARDEN, r. Dino Radojevič

1978

Robi

Janez Žmavc PINDAROVA ODA,
r. Franci Križaj

Veršinin

Anton Pavlovič Čehov TRI SESTRE,
r. Vida Ognjenović

Poročnik

Feđa Šehović KURBE, r. Franci Križaj

Gaetano Gioia, Mario Cavaradossi

Vjeran Zuppa 1803–1804 PROLOG;
TOSCA (1800 ...); 1820 EPILOG,
r. Ljubiša Ristić

1977

Nadučitelj

Tone Partljič OSKUBITE JASTREBA,
r. Franci Križaj, koproducent Drama
SNG Maribor

Matti

Bertolt Brecht GOSPOD PUNTILA
IN NJEGOV HLAPEC MATTI,
r. Franci Križaj

Stric

Pavle Lužan LEPI ČASI, ZLATI KRASI,
r. Miran Herzog

1976

John Proctor

Arthur Miller SALEMSKE ČAROVNICE,
r. Franci Križaj

Fran Škofič

GOSPOD S PRESEKA,
r. Dušan Jovanović, Marjan Bevk

Dacar

Ivan Cankar POHUŠANJE V DOLINI
ŠENTFLORJANSKI, r. Mile Korun

Vojvoda Alexander, Cosimo de Medici

Alfred de Musset LORENZACCIO,
r. Dušan Mlakar

Dramaturg Palčič

Dušan Jovanović IGRAJTE TUMOR
V GLAVI IN ONESNAŽENJE ZRAKA,
r. Ljubiša Ristić

1975

Aleksander Tarasovič Ametistov

Mihail Afanasjevič Bulgakov ZOJKINO
STANOVANJE, r. Franci Križaj

Kulturni delavec

Ferdo Kozak KRALJ MATJAŽ,
r. Franci Križaj

Gospod

Borivoj Wudler PERPETUUM MOBILE,
r. Voja Soldatović

1974

Loposlav

Alfred Jarry UBU KRALJ ali POLJAKI,
r. Franci Križaj

Minister Kima

Janez Žmavc PAVLIHA IN MALO ČEZ
LES, r. Dušan Mlakar

Klitander

Jean-Baptiste Poquelin Molière
LJUDOMRZNIK, r. Zvone Šedlbauer

Friderik

Franček Rudolf CELJSKI GROF
NA ŽREBCU ali LEGENDA
O STRUKTURI, r. Dušan Mlakar

1973

Magnifico

Ervin Fritz KRALJ MALHUS,
r. Franci Križaj

Kmečka zveza, Kronanje v Zagrebu
ZA STARO PRAVDO, r. Franci Križaj

Boris Aleksejevič Trigorin

Anton Pavlovič Čehov UTVA, r. Iztok Tory

Glasnik

Sofokles ANTIGONA, r. Franci Križaj

1972

Dr. Mlakar

Ivan Cankar ROMANTIČNE DUŠE,
r. Dušan Mlakar

Aleksander Veliki

Christopher Marlowe TRAGEDIJA
O DOKTORJU FAUSTU, r. Franci Križaj

Mestislav

Fran Levstik TUGOMER, r. Bojan Štih,
Igor Lampret, Franci Križaj

Mihail Aleksandrovič Rakitin

Ivan Sergejevič Turgenjev MESEC DNI
NA KMETIH, r. Mile Korun

Prvi obmejni uradnik

Ödön von Horváth FIGARO SE LOČUJE,
r. Franci Križaj

1971

Luther Gascoigne

David Herbert Lawrence SNAHA,
r. Žarko Petan

Karel

Dušan Jovanović NORCI,
r. Zvone Šedlbauer

Vitez, Skušnjavec

Thomas Stearns Eliot UMOR
V KATEDRALI, r. Franci Križaj

Kalidamates

Titus Maccius Plautus MOSTELLARIA
ali HIŠNI STRAH, r. Zvone Šedlbauer

Kralj Peter

Georg Büchner LEONCE IN LENA,
r. Miran Herzog

Matej

Ignac Kamenik GALEBI, r. Franci Križaj

Zdravnik

Janez Žmavc SEKIRA, r. Franci Križaj

Profesor za nemško književnost

Egon Friedell, Alfred Polgar GOETHE,
r. Mirč Kragelj

Tulpenheim

Anton Tomaž Linhart ŽUPANOVA MICKA,
r. Mirč Kragelj

Jošt

Oton Župančič VERONIKA DESENIŠKA,
r. Franci Križaj

Hubert

UGRABITEV, r. Dušan Jovanović

Hovstad

Henrik Ibsen SOVRAŽNIK LJUDSTVA,
r. Franci Križaj

Energetik

Juro Kislinger PREGNANI IZ RAJA,
r. Franci Križaj

1960–1969

1969

Henri

Jean-Paul Sartre NEPOKOPANI
MRTVECI, r. Franci Križaj

Martinek

Josip Jurčič DESETI BRAT,
r. Franci Križaj

Doktor Kajus

William Shakespeare VESELE
WINDSORČANKE, r. Juro Kislinger

Oscar

Neil Simon ZARES ČUDEN PAR,
r. Franci Križaj

Nil

Maksim Gorki MALOMEŠČANI,
r. Igor Pretnar

1968

Kraljevi glasnik

Franjo Roš ČAROBNA PIŠČALKA,
r. Janez Drozg

Martin

Duško Rokсандić PTIČI BREZ JATE,
r. Franci Križaj

Beli

Đorđe Lebović SREBRNE VEZI,
r. Igor Pretnar

Gospod Henri

Jean Anouilh EVRIDIKA, r. Franci Križaj

Kreon

Sofokles KRALJ OIDIPUS,
r. Dino Radojević

Vitez pl. Ripafratta

Carlo Goldoni KRČMARICA,
r. Dino Radojević

1967

Kralj

Saša Škufca TRNULJČICA,
r. Juro Kislinger

Brettschneider, Skrivljeni

Bertolt Brecht ŠVEJK V DRUGI
SVETOVNI VOJNI, r. Franci Križaj

Nadučitelj

Ivan Cankar HLAPCI, r. Mile Korun

Nastopajoči

Ivan Cankar LEPA NAŠA DOMOVINA,
r. Franci Križaj

1. detektiv

Dominik Smole CVETJE ZLA,
r. Franci Križaj

Bernabe

Jacinto Benavente LA MALQUERIDA,
r. Dino Radojević

1966

Medved

Marija Šurinova DEDEK MRAZ,
r. Janez Povše

Rochefort

Alexandre Dumas TRIJE MUŠKETIRJI,
r. Andrej Stojan

Julijan Ščuka

Ivan Cankar ZA NARODOV BLAGOR,
r. Mile Korun

Major Metcalf

Agatha Christie MIŠELOVKA,
r. Franci Križaj

Nastopajoči

Miloš Mikeln INVENTURA 65,
r. Miloš Mikeln

Georges

Jean-Paul Sartre UMAZANE ROKE,
r. Franci Križaj

1965

Šiba

Anton Novačan VELEJA,
r. France Kosmač

Spodrepiga

Conrad Seiler KLOVN IN NJEGOV
CIRKUS, r. Janez Povše

Robert Časl

Anton Medved RENDEZ-VOUS,
r. Franc Uršič

Marki Poza

Friedrich Schiller DON CARLOS,
r. Juro Kislinger

Eneja Silvij Piccolomini

Anton Novačan HERMAN CELJSKI,
r. Branko Gombač

Nastopajoči

RINGARAJA ali SATIRIČNI VEČER,
r. Miran Herzog

Maks

Ivan Cankar KRALJ NA BETAJNOVI,
r. Juro Kislinger

Nastopajoči

VEČER SLOVENSKE LJUBEZENSKE
POEZIJE, r. Juro Kislinger

Ferdinand

William Shakespeare VIHAR,
r. Branko Gombač

1964

Razumihin

Fjodor Mihajlovič Dostojevski ZLOČIN
IN KAZEN, r. Branko Gombač

Drugi slepar

Hans Christian Andersen CESARJEVA
NOVA OBLAČILA, r. Juro Kislinger

Razbojnik

Nakamura Šinkiči POJOČA SKRINJICA,
r. Juro Kislinger

Poročnik Kristijan, Drugi meščan

Velimir Lukić DOLGO ŽIVLJENJE
KRALJA OSVALDA, r. Miran Herzog

George Bernard Shaw

Jerome Kilty DRAGI LAŽNIVEC,
r. Andrej Stojan

Maguire

Sean O'Casey SENCA PRAVEGA MOŽA,
r. Juro Kislinger

Konstantin

Ödön von Horváth SEM PA TJA,
r. Juro Kislinger

David

Miha Remec SREČNI ZMAJI,
r. Miran Herzog

Prof. Lachaume, Delavec iz plinarne,

Prof. Helmuth Renner
Alexandre Rivemale REZERVIST,
r. Miran Herzog

1963

Eugene

O'Neill STRAST POD BRESTI,
r. Branko Gombač

Sebastijan

William Shakespeare KAR HOČETE,
r. Branko Gombač

Dane

Pero Budak METEŽ, r. Juro Kislinger

Pomočnik

Max Frisch ANDORRA,
r. Branko Gombač

1962

Camille Sévigné

Marcel Achard ODKRITOSRČNA
LAŽNIVKA, r. Juro Kislinger

Prvi bolničar

Fernando Arrabal PIKNIK NA BOJIŠČU,
r. Miran Herzog

Don Mendo

Pedro Calderón de la Barca SODNIK
ZALAMEJSKI, r. Branko Gombač

Vloge na filmu in televiziji

1987

MOJ ATA SOCIALISTIČNI KULAK,
r. Matjaž Klopčič, Viba film Ljubljana

1982

Dr. Vencelj

DESETI BRAT, r. Vojko Duletić,
Viba film Ljubljana

1984

STRICI SO MI POVEDALI,
r. France Štiglic, RTV Ljubljana

1982

DESETI BRAT, r. Vojko Duletić,
Viba film Ljubljana

1980

Komisar

NASVIDENJE V NASLEDNJI VOJNI,
r. Živojin Pavlović, Viba film
in Vesna film Ljubljana

1980

LUDA KUĆA, r. Ljubiša Ristić,
Jadran film Zagreb

1979

DRAGA MOJA IZA, r. Vojko Duletić, Viba
film Ljubljana in Vesna film Ljubljana

1978

TRINAJST MESECEV V LETU (*In einem
Jahr mit 13 Monaten*), r. Rainer Werner
Fassbinder, Filmverlag der Autoren,
Pro-ject Filmproduktion, Tango Film

1976

IDEALIST, r. Igor Pretnar,
Viba film Ljubljana

1971

Tone

NA KLANCU, r. Vojko Duletić,
Vesna film Ljubljana

Nagrade

1980/81

Borštnikova diploma

za vlogo Poljanca v *Lepi Vidi*
Ivana Cankarja

1982/83

nagrada Prešernovega sklada

za izjemne stvaritve v zadnjih dveh
sezonah v SLG Celje

1985/86

Borštnikova diploma

za najbolj dognan odrski jezik
posameznega igralca za vlogo
Dr. Grozda v uprizoritvi *Za narodov blagor*
Ivana Cankarja

1988/89

Severjeva nagrada

za vlogi Géronta, pl. Prasetnika
v uprizoritvi *Zgrabite Sganarela*
J.-B. P. Molièra in G. Peachuma
v *Operi za tri groše* Bertolta Brechta

1992/93

nagrada žlahtni komedijant

za vlogo Argana v *Namišljenem bolniku*
J.-B. P. Molièra

1993/94

zlati grb mesta Celja

za vrhunske umetniške
dosežke v SLG Celje

1998/99

Borštnikov prstan

za izjemne umetniške stvaritve
v obdobju od 1962 do 1998

2018

priznanje celjske zvezde

za dosežke na področju
kulture za življenjsko delo



Anton Novačan
HERMAN CELJSKI

na fotografiji
Janez Bermež, Marjan Bačko



Heiner Müller
EKSPLOZIJA SPOMINA
na fotografiji
Milada Kalezić, Janez Bermež

Saša Eržen

TISTA O BOLHAH

Saša Eržen (1973) za otroke in mladi-
no ustvarja že več kot dve desetletji.
Napisala je številne zgodbe, besedila
in songe za otroške lutkovne pred-
stave (*Ti loviš!*, *Karelčkove zgodbe*,
Ostržek, *Zlatolaska in trije medvedi*),
scenarije za otroške in mladinske te-

levizijske odda-
predstava za otroke je (*Firbcologi*,
krstna uprizoritev *Studio Kriš-*
avtorici dramatisacije *kraš*) ter nekaj
Tatjana Doma slikanic. Letos
Saša Eržen bodo po nje-
avtorja besedil songov nem scenariju
Saša Eržen posneli otroški
Željko Božić celovečerni
režiserka film *Kapa*.
Ivana Djilas Za predsta-
premiera vo *Ti loviš!*,
oktobra 2020 ki jo od novem-

bra 2012 uprizarjajo v Lutkovnem gle-
dališču Ljubljana in je doživela že več
kot 200 ponovitev, je leta 2017 prejela
posebno nagrado za dramsko be-
sedilo na mednarodnem lutkovnem
festivalu Zlata iskra v Kragujevcu.

Njena slikanica *Tista o bolhah*
je bila uvrščena med pet finalistov
za najboljšo izvirno slovensko slikani-
co leta 2011 in je prejela nagrado zlata
hruška za kakovostno literaturo. Lani
je zaživela tudi kot radijska pravljica
v oddaji *Lahko noč, otroci*.

Nekoč je za sedmimi gorami,
sedmimi vodami in sedmimi mišjimi

luknjami živela mačja kraljica. Kadar
ni prirejala gostij ali parad, je najraje
dremuckala na mehkih žametnih bla-
zinah in predla. Njeno življenje je bilo
prav po mačje lagodno in brezskrbno,
dokler je nekega dne ni nekaj prav
čudno ugriznilo, potem pa začelo
neznosno srbeti. In še in še jo je grizlo
in še bolj srbelo. Služabnika sta
jo praskala, a ni nič pomagalo. Hitro
jima je postalo jasno, da ima mačja
kraljica bolhe. Kraljica, da ima bolhe!
Ne, to pa že ne! Nemogoče! Prvega,
ki je omenil bolhe, je nemudoma
odpustila, od drugega pa zahteva-
la, da ji pomaga. Le kako pomagati
kraljici, ki pod nobenim pogojem
ne bo sprejela dejstva, da ima bolhe?
Obupani služabnik na pomoč pokliče
najboljše strokovnjake mačjega
kraljestva. Odpuščeni služabnik
pa v preobleki zdravnika vidi možnost
za novo službo.

Tista o bolhah je nagajiva, iskriva
in zabavna pripoved o mačji kraljici,
ki si noče priznati, da ima težave
in se jih zato loteva na popolnoma
neuspešen način. Bežanje pred
težavami in problemi ni nikoli rešitev,
ne za bolhe ne za druge tegobe. Re-
šimo jih lahko le, če si jih priznamo,
jih zgrabimo za vrat in se pogumno
spopademo z njimi.

Florian Zeller

THE LIE

Le Mensonge

Comedy

First Slovenian production

Openings

29 September and 2 October 2020

Translator and Language Consultant

ŽIVA ČEBULJ

Director

JERNEJ KOBAL

Dramaturg

ALJA PREDAN

Set Designer

DORIAN ŠILEC PETEK

Costume Designer

TINA BONČA

Composer

MIHA PETRIC

Lighting Designers

JUŠ A. ZIDAR

UROŠ GORJANC

JERNEJ KOBAL

Scenic painting

JURE BRGLEZ

Assistant to Set Designer

JUŠ A. ZIDAR

Cast

Paul

ALJOŠA KOLTAK/
ANDREJ MURENC

Alice

TANJA POTOČNIK/
MANCA OGOREVC

Michel

RASTKO KROŠL/
DAMJAN M. TRBOVC

Laurence

MAŠA GROŠELJ (guest performance)/
BARBARA MEDVEŠČEK

Stage manager and Prompter

BREDA DEKLEVA

Lighting master

UROŠ GORJANC

Sound master

DRAGO RADAKOVIĆ

Props master

ROMAN GRDINA

Front-of-house manager

DANI LES

Make-up artists

MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

Wardrobe masters

MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

Head of construction

GREGOR PRAH

Assistant technical manager

RAJNHOLD JELEN

Technical manager

MIHA PEPERKO

A married couple has invited another married couple to dinner. They are best friends. But things get complicated because the hostess believes she has spotted her friend's husband kissing another woman in the street. She wants to cancel the dinner party because she feels she must tell her friend the truth. But her husband tries to convince her that in life it is sometimes necessary to tell a lie or hide the truth as a sign of love and tact, and that there is no point in getting involved in the lives of others. This ethical moral dilemma soon evolves into a wild labyrinth of deceptions, truths and lies in which no one knows anymore who is cheating on whom and with whom, and whether all four are actually faithful or unfaithful. The latter does not matter anymore. What really matters is the trust a person loses when one catches their loved one lying. This is why the play is resolved reassuringly: both couples decide to re-establish mutual trust despite possibly divergent facts, since they have realized that to insist on the truth could lead to a total war. Or, in the words of one of the protagonists, if everyone told everyone the truth, no one in this world would talk to anyone anymore.

Florian Zeller (1979) is a French playwright, novelist and director who is no stranger to Slovenian theatre goers. A successful production of his play *The Father* has been played for three years in our theatre. His comedy

The Truth was staged a few years ago at the Slovenian Permanent Theatre in Trieste and was also presented at the Celje Days of Comedy Festival in 2018. Most recently, his play *The Son* opened at the Mini teater in Ljubljana. Zeller has won the most prestigious French and international playwriting awards, including the Molière Award and the Laurence Olivier Award.

In his plays, Zeller tackles the theme of lies and truth. Most often he tries to resolve the eternal dilemma within one's family circle that is believed to be most open and receptive in embracing the truth. However, it often transpires that one's family tends to be subjected to lies and deception. In today's world, we are inundated by fake news spread deliberately by the social networks allowing individual people to achieve political goals and gain social influence. The truth is becoming increasingly relative, not only in the metaphysical, Roshomon-like sense, but objectively too: facts are being falsified, lies are being circulated. To make the truth relative equals legalizing the lie. Ethics? What is it again? is the question posed by rare loners who do not find the ancient Ten Commandments an obsolete inanity. But as we take a peek under the shroud of our own family secrets, it might make sense to sweep in front of one's own door first. Or not? Who the hell can tell?

GLEDALIŠČE CELJE

54

SPONZORJI IN PARTNERJI V SEZONI 2020/21

glavni medijski
pokrovitelj

VEČER

generalni radijski
pokrovitelj

ŠTAJERSKIVAL 
radio melega srca

partnerji

citycenter
Vse najboljše


televizija celje

mediaspeed 

 **SVET KNJIGE**

Alpina

Artoptika

Broadway NYC Fashion

Caffe studio

Lekarna Apoteka pri teatru

Mladinska knjiga Celje

Osrednja knjižnica Celje

Pekarna Geršak

Turistično informacijski
center Celje

Z vašo pomočjo smo še uspešnejši. Hvala!

Gledališki list

letnik 70, sezona 2020/21
številka 2

izdajatelj
SLOVENSKO LJUDSKO
GLEDALIŠČE CELJE

za izdajatelja
MAG. TINA KOSI

urednica
ALJA PREDAN

lektor
JOŽE VOLK

fotografi
JAKA BABNIK
(fotografije z vaje)
UROŠ HOČEVAR
(str. 27)

DAMJAN ŠVARC
(str. 29, 47, 48)

BOŽO BERK
(str. 37)

VIKTOR BERK
(str. 30, 38)

*Starejše fotografije hrani
Zgodovinski arhiv Celje
(SI_ZAC/900 SLG Celje).*

oblikovalca
ANJA DELBELLO
in ALJAŽ VESEL / AA

avtor črkovnih vrst
FLORIAN RUNGE

70